

Novo nadomestno zatočišče za netopirje v Ljubljani

Eva Pavlovič

V začetku lanskega decembra, 6. 12. 2019, sem na Netopirofon prejela klic izvajalcev, da so med odstranjevanjem zunanje lesene opaža na južni strani hiše na naslovu Šibeniška ulica 14 v Ljubljani našli netopirje. Zanimalo jih je, kaj naj z njimi naredijo, saj netopirji med odstranjevanjem niso odleteli, opaža, za katerim so prej bivali in verjetno nameravali prezimovati, pa ni bilo več. Netopirje sem zato prevzela v začasno oskrbo, saj sem ocenila, da jih zaradi nizkih temperatur ni primerno izpustiti.

Tako sem v domačo oskrbo prevzela kar 16 netopirjev. Pri začetnih meritvah in določevanju vrst pa sem ugotovila, da pripadajo trem različnim vrstam. Opaž si je za svoje zatočišče izbral en samec vrste Savijev netopir (*Hypsugo savii*), trije samci vrste belorobi netopir (*Pipistrellus kuhlii*) (eden od njih je žal že pred prevzemom poginil) in dvanajst Nathusijevih netopirjev (*P. nathusii*), med katerimi je bilo sedem samcev in pet samic (Tabela 1). Predvsem najdba zadnje vrste me je zelo presenetila in razveselila, saj pri nas njena zatočišča zelo redko odkrijemo. Pri nas so znane predvsem naključne najdbe od jeseni do pomladi, poletne najdbe pa so zelo redke, zato predvidevamo, da večina živali v času pomladnih selitev odleti proti severu (Podgorelec 2015). Nathusijeve netopirje sem tudi obročkala, saj je to selilska vrsta na dolge razdalje. Obročkanje omogoči, da ob ponovnem ujetju te živali po številki na obročku ugotovimo, kje je bila ujeta v preteklosti.

SLIKA 22. Postavljeni stavbni netopirnici v Ljubljani (foto: Eva Pavlovič).

TABELA 1. Podatki meritev netopirjev, najdenih pod lesenim opažem stavbe v Ljubljani.

Oznake: "m" – samec, "f" – samica, "ad" – odrasla žival, "subad" – mlada (nuliparna) žival

VRSTA	SPOL	STAROST	AB [MM]	MASA [G] 6. 12. 2019	MASA [G] 17. 2. 2020
SAVIJEV NETOPIR (<i>Hypsugo savii</i>)	m	subad (letošnji mladič)	33,7	6,5	5,5
BELOBROBI NETOPIR (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	m	ad	34,2	6,0	5,0
BELOBROBI NETOPIR (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	m	subad/ad	34,1	6,0	5,0
BELOBROBI NETOPIR (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	m	/ - poginil	33,7	6,0	/
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	33,5	7,5	6,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	33,9	8,0	7,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	34,8	8,0	6,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	34,4	7,0	6,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	34,3	8,0	6,5
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	35,3	8,5	6,5
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	m	ad	34,2	8,0	7,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	f	ad (že dojila)	35,6	9,0	8,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	f	ad (že dojila)	33,4	9,0	7,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	f	ad (že dojila)	34,4	9,5	7,5
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	f	ad (že dojila)	34,4	8,0	7,0
NATHUSIJEV NETOPIR (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	f	ad (že dojila)	33,8	8,0	6,5

Po začetnih meritvah sem netopirje namestila v škatlo, ki sem jo dala v garažo, kjer je najbolj primerna in stalna temperatura. Tam so netopirji hibernirali do sredine februarja. Vsakih nekaj tednov pa sem za vsak primer preverila njihovo stanje, jih stehtala in jih po potrebi, če so bili prelahki, prebudila ter malo nahranila z mokarji.

Ker je bilo pri prenovi nenamerno uničeno zatočišče netopirjev, sem se z lastniki dogovorila, da po koncu prenove fasade na hišo namestimo dve stavbni netopirnici in s tem netopirjem ponovno ponudimo zatočišče. Tako smo 18. 2. 2020 na hišo skupaj z izvajalci del namestili dve netopirnici, eno, ki je zaradi izolacije primerna za netopirje preko celega leta in eno poletno stavbno netopirnico proizvajalca Schwegler, ki smo jih v društvu imeli v rezervi za morebitne interventne primere. Takoj po namestitvi netopirnic smo v celoletno netopirnico premestili tudi vse netopirje, ki so bili decembra tam najdeni. S tem se je zgodba o njihovi oskrbi zaključila. Ni pa se zaključila zgodba o netopirnicah, ki ju bomo spremljali tudi v prihodnje v upanju, da ju bodo netopirji uporabljali. Letos kljub dvakratnem spremljanju izletavanja iz netopirnic prisotnosti netopirjev v njih nismo zaznali, a to še ne pomeni, da si jih za svoje zatočišče ne bodo izbrali v prihodnosti.

Kaj narediti, če načrtujemo prenovo stavbe, v kateri imajo netopirji zatočišče?

Vse vrste netopirjev v Sloveniji so zavarovane, zato jih je prepovedano zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrtiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti, vznemirjati ali z njimi trgovati. Prepovedano pa je uničevati tudi njihova zatočišča ali netopirje v njih vznemirjati. Če veste ali sumite, da imajo netopirji v stavbi, ki jo nameravati prenavljati, zatočišče, se obrnite na Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, ki vam bo podal usmeritve glede prenove, da bo ta imela čim manjši vpliv na netopirje, ki tam bivajo. Svetujemo, da nikakor ne ukrepate na lastno pest. Če slučajno pride do uničenja špranjastih zatočišč (npr. zunanji leseni opaž, različne špranje v stavbi ...), je nujno, da se netopirjem v bližini uničenega zatočišča ponudi nadomestno zatočišče, najlažje v obliki netopirnice. Četudi netopirji sprva netopirnice ne bodo sprejeli in se vanjo ne bodo vselili takoj, bodo zatočišče še zmeraj imeli na voljo in se vanj lahko vselili kasneje. Poznano je namreč, da lahko traja nekaj časa preden netopirji sprejmejo novo zatočišče.

VIRI

Podgorelec, M. 2015. Nathusijev netopir *Pipistrellus nathusii* – NETOPIR LETA 2015 – v Sloveniji. Glej, netopir! 12(1): 36-38.

SLIKA 23. Beloroba netopirja na oskrbi (foto: Eva Pavlovič).